

Oponentský posudek

Diplomová práce Jitky Melkusové: Činohra Neues Deutsches Theater a Kleine Bühne v době působení ředitele Dr. Paula Egera (1932-1938) představuje samostatný, seriózní a záslužný pokus o sondu do historie těchto významných pražských divadel, spojených pod týmž vedením. Diplomantka se zaměřuje především na repertoár a funkci Nového německého divadla a jeho pobočné Malé scény v neklidné době. Soustředí se na hry českých autorů, které zde byly uvedeny a ukazuje vývoj interpretace klasiky na inscenacích Shakespeara a Schillera. Zabývá se okolnostmi zániku NDT a jeho znovuvotevření za Protektorátu, poznamenaného hlubokým uměleckým i politickým úpadkem ve změněných společenských podmínkách. Diplomovou práci doplňují cenné statistiky v poznámkách a příloze 6, přehled členstva z různých zdrojů a soupis repertoáru ve zkoumaném období, zahraniční, pokud to bylo možné zjistit, také operety, z nichž některé byly dílem českých autorů.

Škoda, že diplomantka nevěnovala větší pozornost hostům a hostujícím souborům, tvořícím hlavní divácký magnet a změně zkoušení s nimi, k níž došlo právě za ředitele dr. Egera. V diplomové práci postrádám dost důležitý údaj, že dr. Eger byl židovského původu, což by osvětlilo politickou stránku jeho snažení i únik do Švýcarska v roce 1938. Poměrně málo se z diplomové práce Melkusové dovíme o činnosti Klubu českých a německých divadelních pracovníků a významu společné manifestační inscenace česko-německé hry Jana Nepomuka Štěpánka: Čech a Němec (1936), která měla několik repríz a premiéru shlédl i prezident, dr. Edvard Beneš. Tento nedostatek však může nahradit rukopis Elišky Frejkové Klub českých a německých divadelních pracovníků, uložený v knihovně Divadelního ústavu a podíl německé emigrace mohou doplnit autorkou aspoň v bibliografii uvedené práce Hansjörga Schneidera.

V jeho knize Exiltheater in der Tschechoslowakei 1933-1938, Berlin 1979, kterou diplomantka opomněla, by našla v pozn. 4 na s. 244 ještě českou závaznou disertaci Anny Cajthamlové: Antifašistická fronta českých a německých divadelníků v třicátých letech (FFUK, Praha 1966) a německé články téže autorky pod jménem Becker-Cajthamlová, Anna v Interscaeně.

V kapitole VI. Hry českých autorů na scéně Neues Deutsches Theater a Kleine Bühne vychází diplomantka pouze z německých kritik. Je to poněkud zúžený pohled, který většinou neumožňuje srovnání se soudobými českými inscenacemi týchž her v Praze. Např. v knize A. M. Piša: Stopami dramatu a divadla, Praha 1967 by objevila kritiky na Čapkovy hry R. U. R. a Matku, Langrovu Periférii a Jízdní hlídku, Konrádovu Kvočnu i Hoffmeisterovo Mládí ve hře (Anna sagt nein) s touž hudbou Hanse Krásky jako v D 35 v NDT právě vedle kritik na provedení česká. V kapitole VIII., věnované inscenacím Shakespeara sice místy uvádí citáty také z kritik z Vodákovy knihy Shakespeare, Praha 1950, ale nedělá to bohužel důsledně všude, kde by byla taková konfrontace možná a užitečná. Srovnání s českými kritikami na představení NDT chybí bohužel i v kapitole IX. o uvádění Schillera. Mohla by tímto směrem doplnit své bádání do budoucna.

Diplomantka rovněž nevyužila vůbec možností studovat také obrazové aj. dokumenty NDT, uložené v Archivu Hlavního města Prahy (podle J. Ludvové, Divadelní revue, 15, 2004, č. 2, s. 72 jejich inventář vydaly Eva Čákrťová a Marie Lišková, Praha 1990). Mnohé se mohla dovědět z nahraných vzpomínek V. Tauba, E. Frejkové-Warnholtzové a I. Waernové a rekonstrukcí ukázek z inscenací, jimiž se zabývá pouze z kritik, ze Zvukového archivu NDT, uloženého v Divadelním oddělení Národního muzea v Praze (píšu o něm v Divadelní revui, 4, 1993, č. 3, s. 55 an.). Poslední moje připomínka se týká českých překladů některých her a operet, které se hrály také česky a bylo možné užít tento známější název (místy vadí otrocké překlady z němčiny) a množství tiskových chyb, které by se byly mohly a měly odstranit před svázáním diplomové práce a měly by se provést aspoň dodatečně.

Přes tyto dílčí výhrady doporučuji diplomovou práci Jitky Melkusové k obhajobě, neboť přispívá k doplnění našich znalostí o činnosti NDT v návaznosti na někdejší diplomovou práci Andrey Cincibusové-Hoffmanové o NDT za ředitele L. Kramera a rukopisy Elišky Frejkové-Warnholtzové v knihovně Divadelního ústavu.

V Praze 3.6.2006

PhDr. Jaromír Kazda